

ЕКОНОМСКА ИЛУЗИЈА: АНАТОМИЈА СРПСКОГ СТАНДАРДА (2010–2026)

Иза кулиса номиналног раста: Од куповне моћи и курса до дуга и СДИ.



Куповна Моћ



Курс & Дуг



СДИ & Улагања



Номинални раст изражен у еврима

Просечна плата 2010: **~330 ЕУР**

Просечна плата 2026: **~1.035 ЕУР**

• **Раст од преко 180%**



Осећај пада животног стандарда

Потрошачка корпа и стратешка добра (некретнине, храна) расту агресивније од плате.

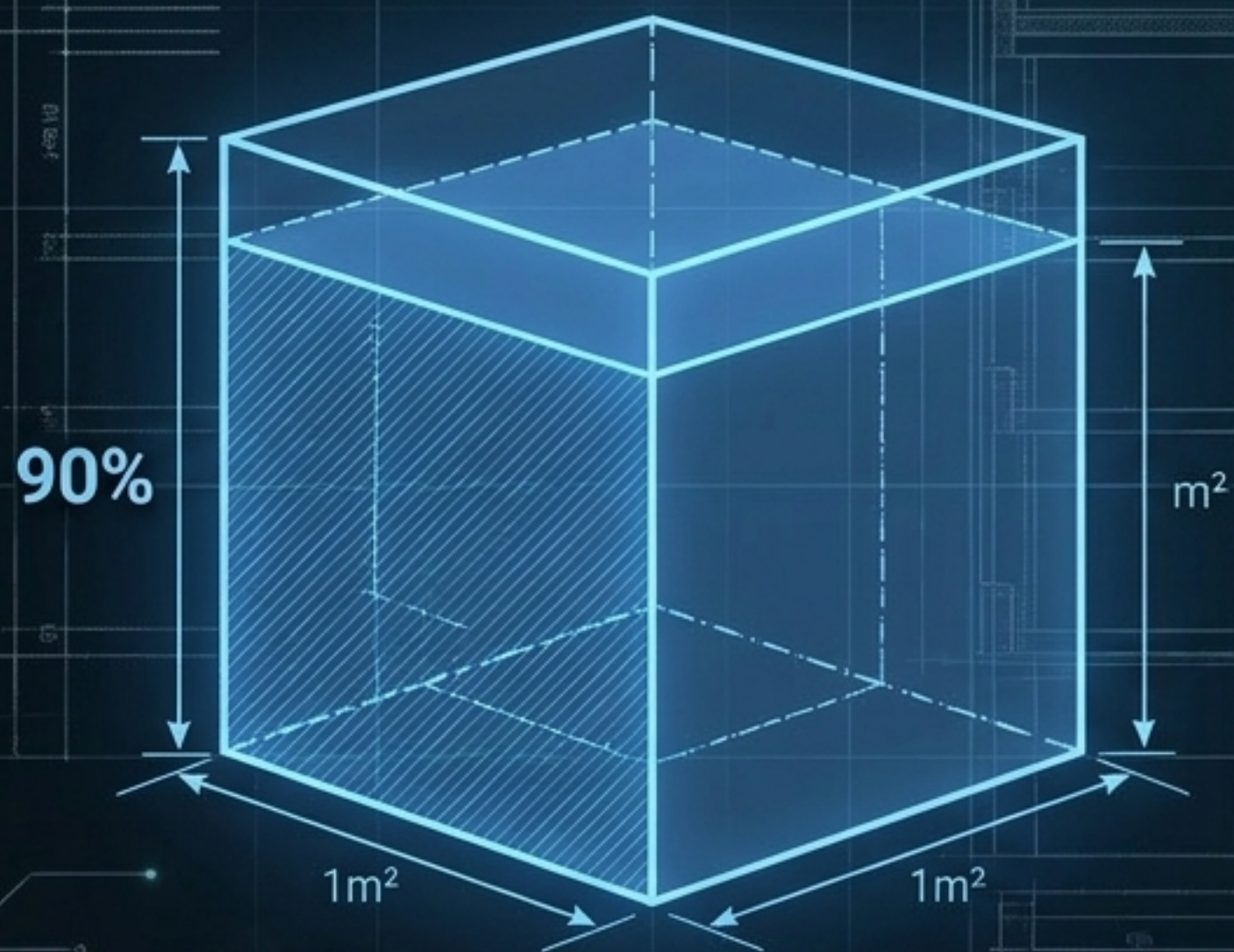
Куповна моћ се суштински смањује.



**Зашто смо на папиру богатији,
а у пракси сиромашнији?**

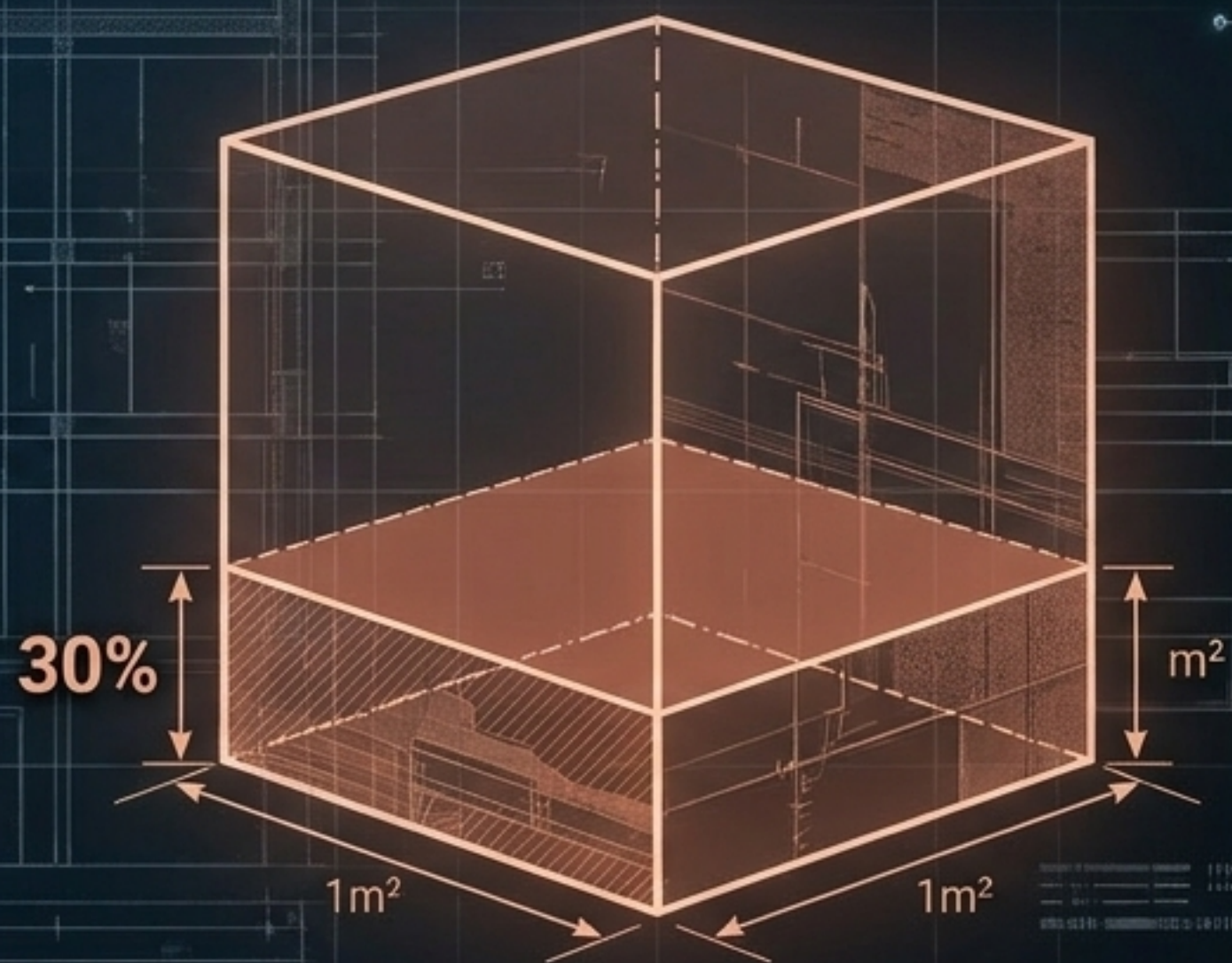
Тест реалне вредности: Куповина квадрата у Београду

2012. година




1 месечна професорска плата = $0,9 \text{ m}^2$
Просечна цена: $\sim 1.200 \text{ EUR/m}^2$

2026. година



1 месечна професорска плата = $0,3 \text{ m}^2$
Просечна цена: $\sim 2.763 \text{ EUR/m}^2$ (староградња)

 **Закључак: Куповна моћ у стратешким добрима пала је на трећину.**

Вишегодишња трка: Просечна плата наспрам потрошачке корпе



Ефекат маказа: Како се топи кућни буџет?

Плаћају се прве, степенасто расту на почетку месеца.

Струја: +60%

Гас: +38%

Комуналије: +48%

Административне цене - фиксни трошкови



Кућни буџет

Тржишне цене - флексибилни трошкови

Храна: +83%
(кумулативно од 2020)

Расте експлозивно у таласима.
Остатак плате дочекује ценовни шок
дочекује ценовни шок у супермаркету.

Нафта као крвоток инфлације: Кумулативни раст од 66%

Евродизел: скок са 132 РСД (2020) на 220 РСД (2026).



Корак 1: Државни намети
Акцизе и ПДВ чине преко 50% финалне цене на пумпи.



Корак 2: Агро-дизел
Скупље гориво за тракторе (+40%) аутоматски диже цену примарне пољопривредне производње.



Корак 3: Логистика
Скок трошкова друмског транспорта прелива се на дистрибутере.



Корак 4: Лепљиве цене (Sticky prices)
Када нафта на берзи појефтини, трговци задржавају високе марже. Цене хране на рафовима одбијају да падну.

Главно огледало илузије: Девизно сидро НБС

Зацементираних 117,3 РСД за 1 ЕУР (од 2018. до 2026. године).

Динари



Еври

Формула стварности:
Домаћа инфлација
(раст цена у РСД)
+
Фиксни курс =
Реална апресијација
динара.

Ефекат огледала:
Када динарски
трошкови расту, а
курс мирује, апсолутно све у Србији
постаје брутално
скупо и у еврима.

Како се математички стварају „Европске плате“?

[**ВЕЋА ДИНАРСКА ПЛАТА**]

изнуђена због поскупљења хране и струје

÷ [**ФИКСНИ КУРС (117,3)**]

који се вештачки одржава

= [**ОГРОМАН СКОК ПЛАТЕ У ЕВРИМА**]

на папиру

Економски закључак: Плате у еврима расту зато што су животне намирнице поскупеле у динарима, а не због реалног скока производње.

Колатерална штета: Извозници губе конкурентност (фиксни еври, све скупљи динари за трошкове), док се увоз стимулише, гушећи домаћу привреду.

Зашто НБС брани курс по сваку цену?

Спречавање банкарског колапса
Преко 60-70% кредита грађана је индексирано у еврима. Пад динара довео би до масовних банкрота и понављања кризе „швајцарског франка“.

Сузбијање увозне инфлације
Србија енергетски и технолошки зависи од увоза. Слаб динар би аутоматски распалио нови, неконтролисани инфлаторни пожар.

Политички маркетинг
Фиксни курс омогућава лажно лидерство у региону по висини БДП-а и плата изражених искључиво у страниј валути.

„Илузија именоватеља“: Мистерија јавног дуга

АПСОЛУТНИ
ДУГ



ПРОЦЕНАТ
БДП-а



2020. година	Апсолутни дуг: ~26,7 млрд ЕУР	Удео у БДП-у: 57,0%
2026. година	Апсолутни дуг: ~40,8 млрд ЕУР	Удео у БДП-у: ~48,3%

Парадокс: Номинално смо дужнији за преко **14 милијарди евра**, али удео дуга у БДП-у статистички **пада испод психолошке границе**. Како је ово математички могуће?

Анатомија скривања дуга: **Како ради балон?**

[ЈАВНИ ДУГ]
(бројилац)

Инфлација (све је скупље) + Фиксни курс
= **Астрономски скок БДП-а у еврима**
(са 46,8 на 84,5 млрд ЕУР). БДП расте
брже него што узимамо кредите.

[НОМИНАЛНИ БДП]
(именитељ)

⚠ Замка будућности

Када се инфлација умири, престаје надување именитеља. Са глобалним каматним стопама од 5-6,5%, свако ново задуживање за инфраструктуру (нпр. ЕХПО 2027) нагло ће подићи проценат дуга, док ће камате гушити буџет.

Крвоток система: Улога Страних директних инвестиција (СДИ)

Потребан је
константан прилив
од 3,5 до 4,5
милијарди евра
годишње да би
систем преживео.



1. Стране компаније уносе
евре.

2. Мењају их у динаре за
оперативне трошкове.

3. НБС откупљује те евре како
динар не би превише ојачао.

4. Резултат: Девизне резерве
расту на преко 25 милијарди ЕУР.

СДИ служе као лек за пеглање хроничног спољнотрговинског дефицита
економије која троши много више него што производи.

Географија капитала: Промена парадигме (ЕУ наспрам Кине)

Европска унија
(Традиционално сидро)

Сектори: Ауто-компоненте, услуге, малопродаја.

Карактер: Дисперзовано широм земље, масовно запошљавање, поштовање стандардних регулатива.

Статус: Највећи кумулативни удео капитала (Сток).



НР Кина
(Стратешки спринт)

Сектори: Рударство (злато, бакар), тешка индустрија (челик), ЕХПО инфраструктура.

Карактер: Централизовано (Бор, Смедерево), lex specialis (међудржавни уговори), капитално интензивно.

Статус: Најбрже растући прилив (Ток) почев од 2021, носиоци домаћег извоза уз висок ризик репатријације профита.

Архитектура илузије: Макроекономски зачарани круг

Корак 4: Плате у динарима расту и због фиксног курса претварају се у енормне плате у еврима на папиру.

Корак 3: Домаћа инфлација (нафта и маказе струје/хране) диже цене у динарима.



Корак 1: СДИ и Спољни дуг убацују милјарде евра у систем.

Корак 2: НБС откупљује девизе, пуни резерве и цементира курс на 117,3.

Цена суверенитета

Номинално богатство Србије је математички конструкт одржаван страним капиталом и скупим задуживањем.

Стварни животни стандард грађана трајно је заробљен у ефекту маказа скупе хране и европских цена.

Да ли је ослањање на распродају природних ресурса и тешку индустрију дугорочно одржив модел за заштиту нашег финансијског суверенитета?

*заштиту нашег финансијског суверенитета;
а шта је оно такође одрживо одржив модел за*